

«Бекітемін»

Академик Е.А. Бөкетов атындағы
Қарағанды ұлттық зерттеу

университетінің
Басқарма Кеңесінің Ректоры

Дулатбеков

2026 ж.

«ВО42- Журналистика және репортер ісі» білім беру бағдарламалары тобы күндізгі оқу нысанына үміткерлеріне арналған (4 ж.) шығармашылық емтихандары

БАҒДАРЛАМАСЫ

Шығармашылық емтихан мақсаты:

Шығармашылық емтихандар оқуға түсушілердің қабілеттерін және шығармашылық бағыттағы кәсіпті меңгерудің жеке алғышарттарын анықтауға бағытталған.

Шығармашылық дайындықты талап ететін білім беру бағдарламасына түсуші, орта (орта жалпы) немесе техникалық және кәсіптік (бастауыш және орта кәсіптік), орта білімнен кейінгі білімі туралы құжаттары бар тұлғалар екі шығармашылық емтихан тапсырады.

Жалпы орта (орта жалпы) немесе техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білімі туралы құжаттары бар түсушілерге арналған шығармашылық емтихан 50 балдық жүйе бойынша бағаланады.

Негізгі бөлім

1 Дәстүрлі форматтағы емтихан қабылдау процедурасының сипаттамасы

Бірінші шығармашылық емтихан – Шығарма (Бекітілген 10 тақырыптың ішінен біреуін таңдап, қабылдау комиссиясы дайындаған А4 форматына сәйкес жазу қағазына 3-4 беттік көлемде мақала сипатындағы шығарма жазу)

Емтихан кенейтілген аудиторияда шығармашылық емтихан комиссиясының қатысуымен жазбаша түрде өткізіледі.

1. шығармашылық емтихан талапкердің кәсіби біліктілігін, кәсіби бағдарының деңгейін, оның коммуникативтілік мәдениетін анықтау үшін жазбаша түрде жүргізіледі. Шығарма жазу барысында талапкер таңдаған тақырыбына байланысты өз пайымдау түсінігін мақала сипатында жазады. Талапкердің тақырыпты ашуы, шығарманың композициялық желісін дұрыс құра білуі, тілдік-стильдік ерекшелігі тексеріледі. Шығармаларды тексеру 3-4 академиялық сағат шамасында жүзеге асады. Шығарма нәтижесі төмендегі өлшемдерге сәйкес 50 баллдық шкала бойынша бағаланады.

Шығарма - бірінші шығармашылық емтиханды бағалау критерийлері

45-50 балл. Тақырыптың терең және жан-жақты талданып, ашылып көрсетілуі. Ой өрісінің жоғары деңгейі. Пайымдаудың дербестігі, авторлық көзқарасының айқындылығы. Білім деңгейінің ашылып отырған тақырыпқа сәйкестігі. Шығармашылық міндеттің идеялық-композициялық шешімінің бірегейлігі және тартымдылығы. Шығарманың толық лингвистикалық біртұтастығы, композициялық үйлесімділігі, ойдың ашық және мазмұнды жеткізілуі. Сөздік қорының байлығы және әр алуандығы. Жоғары сауаттылық деңгейі

және жазба сөз мәнері нормаларын игеруі (кателердің болмауы; немесе бір орфографиялық қате; немесе бір пунктуациялық қате; не бір грамматикалық қате).

35-44 балл. Баяндау формасының өрбітілетін тақырыпқа сәйкестігі. Композициялық және мағыналық логиканың болуы. Журналистика жанрларында жаза білуі. Сөздік қорының байлығы және әр алуандығы. Сауаттылығының және жазба сөз мәнерінің нормаларын білуінің жақсы деңгейі (кателердің болмауы; немесе екі орфографиялық және екі пунктуациялық қате; немесе бір орфографиялық және үш пунктуациялық қате; немесе орфографиялық қате жоқ және төрт пунктуациялық қате; немесе екі грамматикалық қате)

25-34 балл. Журналистика жанрларында жаза білу қабілетінің болуы жағдайында тақырыптың толық ашылмауы. Ойын баяндаудағы нақтылықтың болмауы. Логиканың бұзылуы. Сөйлеу белгілері, бір сөздің мәнін қайталай беру. Сауаттылықтың және жазба сөз мәнерінің нормаларын білуінің орташа деңгейі (төрт орфографиялық және төрт пунктуациялық қате; немесе үш орфографиялық және бес пунктуациялық қате; немесе орфографиялық кателер болмағанда жеті пунктуациялық қате; немесе төрт грамматикалық қате).

15-24 балл. Журналистика жанрларында жаза білу қабілетінің болуы жағдайында тақырыптың толық ашылмауы. Ойын баяндаудағы нақтылықтың болмауы. Логиканың бұзылуы. Сөйлеу белгілері, бір сөздің мәнін қайталай беру. Сауаттылықтың және жазба сөз мәнерінің нормаларын білуінің орташа деңгейі (төрт орфографиялық және төрт пунктуациялық қате; немесе үш орфографиялық және бес пунктуациялық қате; немесе орфографиялық кателер болмағанда жеті пунктуациялық қате; немесе төрт грамматикалық қате).

10-14 балл. Мазмұнының тақырыпқа сәйкес келмеуі. Тақырыпты ашудағы бірегейлі тәсілдің болмауы. Тіл жұтаңдығы, стильдің бір сарындылығы, композицияның жадағайлығы, ойының шолақтығы. Сауаттылықтың және жазба сөз мәнерінің нормаларын білуінің орташа деңгейі (төрт орфографиялық және төрт пунктуациялық қате; немесе үш орфографиялық және бес пунктуациялық қате; немесе орфографиялық кателер болмағанда жеті пунктуациялық қате; немесе төрт грамматикалық қате).

5-9 балл Тақырып толық ашылмаған. Тіл жұтаңдығы, стильдің бір сарындылығы, композицияның жадағайлығы, ойының шолақтығы. Сауаттылықтың және жазба сөз мәнерінің нормаларын білуінің орташа деңгейі (бес орфографиялық және бес пунктуациялық қате; немесе төрт орфографиялық және алты пунктуациялық қате; немесе орфографиялық кателер болмағанда сегіз пунктуациялық қате; немесе бес грамматикалық қате).

5 балдан кем. Тақырып ашылмаған. Композициялық және мағыналық логиканың, шығармашылық ізденіс элементтерінің болмауы. Тіл жұтаңдығы және стильдің бір сарындылығы. Сауаттылықтың және жазба сөз мәнерінің нормаларын білуінің төмен деңгейі (сегіз орфографиялық және сегіз пунктуациялық қате; немесе жеті орфографиялық және тоғыз пунктуациялық қате; алты орфографиялық және онпунктуациялық қате; немесе тоғыз орфографиялық және алты пунктуациялық қате; немесе он пунктуациялық қате; немесе сегіз грамматикалық қате).

Минималды балл – 5, максималды балл – 50.

Екінші шығармашылық емтихан – Кәсіпке жарамдылығын анықтау үшін әңгімелесу.

Емтихандар ауызша түрде, кеңейтілген аудиторияда өткізіледі. Талапкер жауаптарын талқылау уақыты 5-10 минут.

2. шығармашылық емтихан талапкердің жоғарғы мектепке сәйкес келетін білім беру бағдарламасын игеруге дайындығын, абитуриенттің кәсіби білімінің бастапқы деңгейін анықтайтын отандық журналистика тарихы, тәжірибесі бойынша ауызша емтихан түрінде жүргізіледі.

Емтиханның нәтижелері төмендегі өлшемдер бойынша 50-баллдық шкала бойынша бағаланады:

Шығарма - бірінші шығармашылық емтиханды бағалау критерийлері

45-50 балл. Ұсынылған сұрақтарға қатысты толық, терең білімін және жан жақты түсінігін көрсетуі. Қарастырылатын түсінік, құбылыс пен заңдылықтардың, теория мен өзара арақатынастың мән мағынасын түсінгендігін толық көрсете білуі. Барлық сұрақтарға толық және жан жақты жауаптар берілді, басты қағидаларды көрсете білді. Жауаптар нақты мысалдармен және фактілермен дәлелденді. Қосымша сұрақтарға дұрыс және жан жақты жауаптар берілді. Оқылған әдебиеттер бойынша білімді қолдана алды.

35-44 балл. Ұсынылған сұрақтар бойынша қажетті білімін көрсете білді. Барлық сұрақтарға толық және дұрыс жауаптар берілді, екі қатеден аспайтын кемшілік болды, дегенмен талапкер оны өзі түзете білді. Жауаптар нақты мысалдармен және фактілермен дәлелденді. Қосымша сұрақтарға дұрыс және жан жақты жауаптар берілді. Оқылған әдебиеттер бойынша білімді қолдана алды.

25-34 балл. Ұсынылған сұрақтар бойынша қажетті білімін көрсеті білді. Барлық сұрақтарға толық және дұрыс жауаптар берілді, екі қатеден аспайтын кемшілік болды, дегенмен талапкер оны оқытушының көмегімен түзете білді. Жауаптар нақты мысалдармен және фактілермен дәлелденді. Қосымша сұрақтарға дұрыс және жан жақты жауаптар берілді. Әдебиеттердің мазмұны бойынша түсінігі бар.

15-24 балл. Пән бойынша білім деңгейі орташа. Сұрақтарға толық жауап берілмеді, негізгісін қамти алмады. Нақты құбылыстарды түсіндіру кезінде өзінің білімін қолдану барысында қиындықтарға кезікті. Ғылыми терминологияны пайдалануда қателіктер мен айқынсыздық орын алды. Қосымша сұрақтарға толық жауаптар берілмеді. Әдебиеттердің бар екендігі туралы білімі бар.

10-14 балл. Пән бойынша білім деңгейі орташадан төмен. Дербес ойлау дағдысы жеткіліксіз. Ұсынылған сұрақтарды түсінуі жеткіліксіз екендігі анықталды немесе барлық сұрақтарға жауап берілген жоқ. Ғылыми терминологияны пайдалануда айқынсыздықтар мен маңызды қателіктер байқалды. Қорытындылау мен тұжырымдау қабілеті әлсіз. Әдебиеттерге қатысты білімін қолданбады.

5-9 балл. Қойылған сұрақтарға толыққанды жауап бермеу. Дербес ойлау дағдысы жеткіліксіз. Ғылыми терминологияны пайдалануда айқынсыздықтар мен маңызды қателіктер байқалды. Сөйлеу әдеби қалыптаса қоймаған. Тіл байлығы ортадан төмен. Қорытындылау мен тұжырымдау қабілеті әлсіз. Әдебиеттерге қатысты білімін қолданбады.

5 балдан кем. Сұрақтың негізгі мазмұны ашылмады. Қажетті тұжырымдар мен қорытындылар жасалмады. Қойылған сұрақтарды түсінбейді және білімі толық қалыптаспаған. Нақты сұрақты шешуге қатысты өзінің білімін қолдана білу қабілеті жоқ. Қойылған сұрақтарға берген жауаптары қанағаттанарлық емес.

Минималды балл – 5, максималды балл – 50.

2 Онлайн форматтағы емтихан қабылдау процедурасының сипаттамасы

Бірінші шығармашылық емтихан – Шығарма жазу (Бекітілген 10 тақырыптың ішінен біреуін таңдап, А4 форматына сәйкес жазу қағазына 3-4 беттік көлемде мақала сипатындағы шығарма жазу)

Жазбаша емтихан онлайн форматында өткізіледі. Шығармашылық емтиханды пән комиссиясының құрамы zoom платформасы арқылы қадағалай алады. Идентификатор: <https://us04web.zoom.us/j/8609017189> пароль: 1972. Шығарма жазу академикалық 3 сағаттық уақыт шамасы. (Шығарма арнайы электронды почта арқылы қабылданып, антиплагиаттық сараптамадан өткізіледі)

1. Шығармашылық емтихан талапкердің кәсіби біліктілігін, кәсіби бағдарының деңгейін, оның коммуникативтілік мәдениетін анықтау үшін жазбаша түрде жүргізіледі. Шығарма жазу барысында талапкер таңдаған тақырыбына байланысты өз пайымдау түсінігін мақала сипатында жазады. Талапкердің тақырыпты ашуы, шығарманың композициялық желісін дұрыс құра білуі, тілдік-стилдік ерекшелігі тексеріледі. Шығармаларды тексеру 3-4 академиялық сағат шамасында жүзеге асады. Шығарма нәтижесі төмендегі өлшемдерге сәйкес 45 баллдық шкала бойынша бағаланады.

Шығарма - бірінші шығармашылық емтиханды бағалау критерийлері

45-50 балл. Тақырыптың терең және жан-жақты талданып, ашылып көрсетілуі. Ой өрісінің жоғары деңгейі. Пайымдаудың дербестігі, авторлық көзқарасының айқындылығы. Білім деңгейінің ашылып отырған тақырыпқа сәйкестігі. Шығармашылық міндеттің идеялық-композициялық шешімінің бірегейлігі және тартымдылығы. Шығарманың толық лингвистикалық біртұтастығы, композициялық үйлесімділігі, ойдың ашық және мазмұнды жеткізілуі. Сөздік қорының байлығы және әр алуандығы. Жоғары сауаттылық деңгейі және жазба сөз мәнері нормаларын игеруі (қателердің болмауы; немесе бір орфографиялық қате; немесе бір пунктуациялық қате; не бір грамматикалық қате).

35-44 балл. Баяндау формасының өрбітілетін тақырыпқа сәйкестігі. Композициялық және мағыналық логиканың болуы. Журналистика жанрларында жаза білуі. Сөздік қорының байлығы және әр алуандығы. Сауаттылығының және жазба сөз мәнерінің нормаларын білуінің жақсы деңгейі (қателердің болмауы; немесе екі орфографиялық және екі пунктуациялық қате; немесе бір орфографиялық және үш пунктуациялық қате; немесе орфографиялық қате жоқ және төрт пунктуациялық қате; немесе екі грамматикалық қате)

25-34 балл. Журналистика жанрларында жаза білу қабілетінің болуы жағдайында тақырыптың толық ашылмауы. Ойын баяндаудағы нақтылықтың болмауы. Логиканың бұзылуы. Сөйлеу белгілері, бір сөздің мәнін қайталай беру. Сауаттылықтың және жазба сөз мәнерінің нормаларын білуінің орташа деңгейі (төрт орфографиялық және төрт пунктуациялық қате; немесе үш орфографиялық және бес пунктуациялық қате; немесе орфографиялық қателер болмағанда жеті пунктуациялық қате; немесе төрт грамматикалық қате).

15-24 балл. Журналистика жанрларында жаза білу қабілетінің болуы жағдайында тақырыптың толық ашылмауы. Ойын баяндаудағы нақтылықтың болмауы. Логиканың бұзылуы. Сөйлеу белгілері, бір сөздің мәнін қайталай беру. Сауаттылықтың және жазба сөз мәнерінің нормаларын білуінің орташа деңгейі (төрт орфографиялық және төрт пунктуациялық қате; немесе үш орфографиялық және бес пунктуациялық қате; немесе орфографиялық қателер болмағанда жеті пунктуациялық қате; немесе төрт грамматикалық қате).

10-14 балл. Мазмұнының тақырыпқа сәйкес келмеуі. Тақырыпты ашудағы бірегейлі тәсілдің болмауы. Тіл жұтаңдығы, стильдің бір сарындылығы, композицияның жадағайлығы, ойының шолақтығы. Сауаттылықтың және жазба сөз мәнерінің нормаларын білуінің орташа деңгейі (төрт орфографиялық және төрт пунктуациялық қате; немесе үш орфографиялық және бес пунктуациялық қате; немесе орфографиялық қателер болмағанда жеті пунктуациялық қате; немесе төрт грамматикалық қате).

5-9 балл Тақырып толық ашылмаған. Тіл жұтаңдығы, стильдің бір сарындылығы, композицияның жадағайлығы, ойының шолақтығы. Сауаттылықтың және жазба сөз мәнерінің нормаларын білуінің орташа деңгейі (бес орфографиялық және бес пунктуациялық қате; немесе төрт орфографиялық және алты пунктуациялық қате; немесе орфографиялық қателер болмағанда сегіз пунктуациялық қате; немесе бес грамматикалық қате).

5 балдан кем. Тақырып ашылмаған. Композициялық және мағыналық логиканың, шығармашылық ізденіс элементтерінің болмауы. Тіл жұтаңдығы және стильдің бір сарындылығы. Сауаттылықтың және жазба сөз мәнерінің нормаларын білуінің төмен

деңгейі (сегіз орфографиялық және сегіз пунктуациялық қате; немесе жеті орфографиялық және тоғыз пунктуациялық қате; алты орфографиялық және онпунктуациялық қате; немесе тоғыз орфографиялық және алты пунктуациялық қате; немесе он пунктуациялық қате; немесе сегіз грамматикалық қате).

Минималды балл – 5, максималды балл – 50.

Екінші шығармашылық емтихан – «Журналистика және репортер ісі» мамандығы бағыты бойынша ауызша емтихан.

Емтихандар онлайн форматында ауызша өткізіледі. Ауызша емтиханды пән комиссиясының құрамы zoom платформасы арқылы қадағалай алады. Идентификатор: <https://us04web.zoom.us/j/8609017189> пароль: 1972. Талапкер жауаптарын талқылау уақыты 5-10 минут.

2. шығармашылық емтихан талапкердің жоғарғы мектепке сәйкес келетін білім беру бағдарламасын игеруге дайындығын, абитуриенттің кәсіби білімінің бастапқы деңгейін анықтайтын отандық журналистика тарихы, тәжірибесі бойынша ауызша емтихан түрінде жүргізіледі.

Емтиханның нәтижелері төмендегі өлшемдер бойынша 50-баллдық шкала бойынша бағаланады:

Екінші шығармашылық емтихан – Кәсіпке жарамдылығын анықтау үшін әңгімелесу.

45-50 балл. Ұсынылған сұрақтарға қатысты толық, терең білімін және жан жақты түсінігін көрсетуі. Қарастырылатын түсінік, құбылыс пен заңдылықтардың, теория мен өзара арақатынастың мән мағынасын түсінгендігін толық көрсете білуі. Барлық сұрақтарға толық және жан жақты жауаптар берілді, басты қағидаларды көрсете білді. Жауаптар нақты мысалдармен және фактілермен дәлелденді. Қосымша сұрақтарға дұрыс және жан жақты жауаптар берілді. Оқылған әдебиеттер бойынша білімді қолдана алды.

35-44 балл. Ұсынылған сұрақтар бойынша қажетті білімін көрсете білді. Барлық сұрақтарға толық және дұрыс жауаптар берілді, екі катеден аспайтын кемшілік болды, дегенмен талапкер оны өзі түзете білді. Жауаптар нақты мысалдармен және фактілермен дәлелденді. Қосымша сұрақтарға дұрыс және жан жақты жауаптар берілді. Оқылған әдебиеттер бойынша білімді қолдана алды.

25-34 балл. Ұсынылған сұрақтар бойынша қажетті білімін көрсеті білді. Барлық сұрақтарға толық және дұрыс жауаптар берілді, екі катеден аспайтын кемшілік болды, дегенмен талапкер оны оқытушының көмегімен түзете білді. Жауаптар нақты мысалдармен және фактілермен дәлелденді. Қосымша сұрақтарға дұрыс және жан жақты жауаптар берілді. Әдебиеттердің мазмұны бойынша түсінігі бар.

15-24 балл. Пән бойынша білім деңгейі орташа. Сұрақтарға толық жауап берілмеді, негізгісін қамти алмады. Нақты құбылыстарды түсіндіру кезінде өзінің білімін қолдану барысында қиындықтарға кезікті. Ғылыми терминологияны пайдалануда қателіктер мен айқынсыздық орын алды. Қосымша сұрақтарға толық жауаптар берілмеді. Әдебиеттердің бар екендігі туралы білімі бар.

10-14 балл. Пән бойынша білім деңгейі орташадан төмен. Дербес ойлау дағдысы жеткіліксіз. Ұсынылған сұрақтарды түсінуі жеткіліксіз екендігі анықталды немесе барлық сұрақтарға жауап берілген жоқ. Ғылыми терминологияны пайдалануда айқынсыздықтар мен маңызды қателіктер байқалды. Қорытындылау мен тұжырымдау қабілеті әлсіз. Әдебиеттерге қатысты білімін қолданбады.

5-9 балл. Қойылған сұрақтарға толыққанды жауап бермеу. Дербес ойлау дағдысы жеткіліксіз. Ғылыми терминологияны пайдалануда айқынсыздықтар мен маңызды қателіктер байқалды. Сөйлеу әдебі қалыптаса қоймаған. Тіл байлығы ортадан төмен. Қорытындылау мен тұжырымдау қабілеті әлсіз. Әдебиеттерге қатысты білімін қолданбады.

5 балдан кем. Сұрақтың негізгі мазмұны ашылмады. Қажетті тұжырымдар мен қорытындылар жасалмады. Қойылған сұрақтарды түсінбейді және білімі толық қалыптаспаған. Нақты сұрақты шешуге қатысты өзінің білімін қолдана білу қабілеті жоқ. Қойылған сұрақтарға берген жауаптары қанағаттанарлық емес.

Минималды балл – 5, максималды балл – 50.

Факультет деканы

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'E.E. Tuite', written in a cursive style.

Е.Е.Түйте